

χαρά

χαρά, η, ουσ. [<αρχ. χαρά], η χαρά· ο γάμος: «όλοι έπεσαν με τα μούτρα να συγγυρίσουν το σπίτι, γιατί αύριο έχουν χαρά». Υποκορ. **χαρούλα, η** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 81 φρ.)·

- *αλάλιασε απ' τη χαρά του, χάρηκε πάρα πολύ, παραληρούσε από τη χαρά του: «μόλις έμαθε πως κέρδισε τον πρώτο αριθμό του λαχείου, αλάλιασε απ' τη χαρά του»·*

- *αν κάνει (ρίξει) ο Μάρτης δυο νερά κι ο Απρίλης άλλο ένα, χαρά σ' αυτόν το γεωργό που 'χει πολλά σπαρμένα, βλ. λ. [νερό](#)·*

- *γεια και χαρά! ή γεια νας και χαρά μας! ή γεια σου και χαρά σου! ή γεια σας και χαρά σας! βλ. λ. [γεια](#)·*

- *γεια σου και χαρά σου και υγεία στου σουγιά σου! βλ. λ. [σουγιάς](#)·*

- *γεια χαρά! ή γεια χαρά σας! ή γεια χαρά σου! βλ. λ. [γεια](#)·*

- *δεν πάνεται απ' τη χαρά του, είναι πάρα πολύ χαρούμενος: «την άλλη βδομάδα παντρεύεται η κόρη του και δεν πάνεται απ' τη χαρά του»·*

- *είδε χαρά στα σκέλια της, η γυναίκα για την οποία γίνεται λόγος, ένιωσε τη σεξουαλική ηδονή: «επιτέλους, βρήκε έναν βαρβάτο άντρα κι είδε χαρά στα σκέλια της, η καημένη»·*

- *είδε χαρά στο μουνί της, βλ. φρ. *είδε χαρά στα σκέλια της*·*

- *είμαι μια χαρά, βρίσκομαι σε άριστη κατάσταση από άποψη υγείας ή από άποψη οικονομικών, είμαι πολύ ευχαριστημένος: «ο γιατρός είπε πως είμαι μια χαρά || τώρα που πάντρεψα τα παιδιά μου, είμαι μια χαρά || η δουλειά πάει καλά, γι' αυτό είμαι μια χαρά»·*

- *είμαι μια χαρά και δυο τρομάρες, δεν είμαι σε άριστη κατάσταση από άποψη υγείας ή οικονομικών όπως πιστεύει κάποιος, δεν είμαι καθόλου ευχαριστημένος: «απ' ό,τι βλέπω, είσαι μια χαρά. -Είμαι μια χαρά και δυο τρομάρες, γιατί έχω αυξημένη πίεση || τώρα που πάντρεψες και την κόρη σου, είσαι μια χαρά. -Είμαι μια χαρά και δυο τρομάρες, γιατί ο γαμπρός μου βγήκε κουμάσι || απ' ό,τι βλέπω, τα οικονομιάς, γιατί η δουλειά σου πάει μια χαρά. -Μια χαρά και δυο τρομάρες, γιατί έχω αυξημένα έξοδα κι ό,τι εισπράττω, τα δίνω»·*

- *είναι μια χαρά..., α.* (για πρόσωπα) συνήθως, σε αντίθεση με όλα αυτά τα κακά που λέγονται, είναι καλός, σωστός, είναι καθώς πρέπει: «μου τον παρουσιάζατε για μεγάλο απατεώνα, όμως αυτός απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι, είναι μια χαρά άνθρωπος». **β.** (για πράγματα) συνήθως, σε αντίθεση με όλα αυτά τα μειονεκτήματα που αναφέρονται, είναι πάρα πολύ καλό: «μου το παρουσιάζατε πως είχε συνέχεια προβλήματα, όμως, όταν το οδήγησα, διαπίστωσα πως είναι μια χαρά αυτοκίνητο»·

- *είναι μέσ' στην καλή χαρά, εμφανίζεται κάπου πολύ χαρούμενος, ενώ στην πραγματικότητα, λόγω των περιστάσεων, θα έπρεπε να είναι το αντίθετο: «εδώ δεν έχει το σπίτι του να φάει, κι αυτός είναι μέσ' στην καλή χαρά»· βλ. και φρ. *είναι μέσ' στην τρελή χαρά*·*

- *είναι μέσ' στην τρελή χαρά, είναι πάρα πολύ χαρούμενος: «σε μια βδομάδα απολύεται απ' το στρατό κι είναι μέσ' στην τρελή χαρά»·*

- *είναι στις χαρές του, είναι πολύ χαρούμενος: «τα παιδιά είναι στις χαρές τους, γιατί αύριο θα πάνε εκδρομή»·*

- *είναι χαρά Θεού, λέγεται για ηλιόλουστη μέρα: «σήμερα απ' το πρωί είναι χαρά Θεού»·*

- *έκλαψα απ' τη χαρά μου, χάρηκα πάρα πολύ: «μόλις έμαθα για τις επιτυχίες του γιου μου, έκλαψα απ' τη χαρά μου». Από το ότι, πολλές φορές, η έντονη χαρά κάνει το άτομο να κλαίει·*

- εργασία και χαρά, βλ. λ. [εργασία](#).
- έχουν χαρές και πανηγύρια, βρίσκονται σε κατάσταση ευφροσύνης: «έπεσε στον άντρα της ο πρώτος αριθμός του λαχείου κι έχουν στο σπίτι τους χαρές και πανηγύρια». Ο πλ. γιατί η φρ. αναφέρεται σε οικογένεια.
- η δουλειά πάει μια χαρά, βλ. λ. [δουλειά](#).
- η πουτάνα θέλει να κρυφτεί κι η χαρά δεν την αφήνει, βλ. λ. [πουτάνα](#).
- η τιμή τιμή δεν έχει και χαρά στον που την έχει, βλ. λ. [τιμή](#).
- ... και χαρά σ' αυτόν που... ή και χαρά στον που... ή ... και χαρά σ' όποιον..., έκφραση με την οποία καλοτυχίζουμε αυτόν που έχει, που κατέχει αυτό που ειπώθηκε αμέσως προηγουμένως: «ο φίλος είναι μεγάλη υπόθεση για τον άνθρωπο και χαρά στον που τον έχει || δεν υπάρχει πιο σπουδαίο πράγμα απ' την υγεία και χαρά στον που την έχει». (Λαϊκό τραγούδι: *μαύρο φέρνει από τη Σμύρνη και καλάμι απ' τ' Αϊδίني και χαρά στον που το πίνει // σαν τη μάνα κανείς δε σε προσέχει· και χαρά σ' αυτόνε που την έχει*).
- και στις χαρές σας! ευχή σε αρραβωνιασμένους ή σε ζευγάρι ερωτευμένων, που παρακολούθησαν ένα γάμο, να παντρευτούν γρήγορα ή ευχή στους γονείς ζευγαριού να παντρευτούν γρήγορα τα παιδιά τους: «τα δικά μας τα παιδιά παντρεύτηκαν, τώρα και στις χαρές σας!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *άιντε* ή το *άντε*.
- και στις χαρές σου! ευχή σε ανύπαντρο άτομο που παρακολούθησε ένα γάμο, να παντρευτεί γρήγορα: «τώρα που παντρεύτηκε η αδερφή σου και στις χαρές σου!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *άιντε* ή το *άντε*.
- κάνει η πούτσα να κρυφτεί κι η χαρά δεν την αφήνει, βλ. συνηθέστ. *δεν τον αφήνουν ν' αγιάσει οι διαβόλοι*, λ. διάβολος.
- κάνουν χαρές και πανηγύρια, βλ. συνηθέστ. *έχουν χαρές και πανηγύρια*.
- κάνω μια χαρά τη δουλειά μου, βλ. λ. [δουλειά](#).
- κάνω πήδους απ' τη χαρά μου, βλ. λ. [πήδος](#).
- κάνω χαρά ή κάνω χαρές, εκδηλώνω τη χαρά μου, χαίρομαι για την παρουσία κάποιου: «να δεις τι χαρά κάνει ο εγγονός του, όταν τον παίρνει στην αγκαλιά του || μόλις έμαθε ότι πήρε ο γιος του τ' απολυτήριο απ' το στρατό, και κάνει χαρές || κάθε φορά που γυρίζω στο σπίτι, κάνει χαρές ο σκύλος μου».
- κατάπια τη χαρά μου, πίεσα τον εαυτό μου, να μην εκδηλωθεί η χαρά που ένιωθα: «μόλις τον είδα να 'ρχεται, κατάπια τη χαρά μου για την επιτυχία του γιου μου, γιατί πριν από μια βδομάδα αυτός είχε θάψει το δικό του γιο».
- κατουρήθηκε απ' τη χαρά του, χάρηκα υπερβολικά: «μόλις του ανήγγειλε η κόρη του πως ήταν έγκυος, κατουρήθηκε απ' τη χαρά μου». Από το ότι έχει παρατηρηθεί, όταν ο άνθρωπος χαίρεται πάρα πολύ από κάποιο γεγονός, να του ξεφεύγουν τα κάτουρά του.
- κρατιέμαι μια χαρά, **α.** έχω πολλά χρήματα: «δεν έχω την ανάγκη κανενός, γιατί κρατιέμαι μια χαρά». **β.** είμαι πολύ καλά στην υγεία μου, αν και είμαι μεγάλης ηλικίας: «ο παππούς μας κρατιέται μια χαρά».
- λάμπει απ' τη χαρά του, είναι τόσο χαρούμενος, που η χαρά του αντανακλά στο πρόσωπό του: «όταν είναι χαρούμενος κάνει μπαμ από μακριά, γιατί λάμπει απ' τη χαρά του».
- λίγ' απ' όλα και πολλά, τα βολεύουν μια χαρά, νοικοκύρης και κυρά, βλ. λ. [κυρά](#).
- μαλάκας άνθρωπος, χαρά Θεού, βλ. λ. [μαλάκας](#).

- με γεια σου, με χαρά σου, βλ. λ. [γεια](#).
- μέθυσε απ' τη χαρά του, βλ. συνηθέστ. *τρελάθηκε απ' τη χαρά του*. (Λαϊκό τραγούδι: *όλη η γη είναι δική μου, αφού είσαι πλάι μου εσύ. Έχω μεθύσει απ' τη χαρά μου, σαν να 'πια τόνους με κρασί*).
- μέρας χαρά και χρόνου λύπη, οι στιγμιαίες απολαύσεις φέρνουν μακροπρόθεσμα ταλαιπωρίες και δυστυχίες: «τα γλέντια και τα ξενύχτια του έσκαψαν την υγεία, γιατί μέρας χαρά και χρόνου λύπη».
- μετά χαράς, ευχαρίστως: «μπορείς να με βοηθήσεις να σηκώσω αυτό το μπαούλο; -Μετά χαράς».
- μια χαρά και δυο τρομάρες! ειρωνική απάντηση στην ερώτηση κάποιου *πώς πας ή πώς τα πας ή πώς είσαι ή πώς περνάς ή πώς πάνε τα κέφια ή πώς πάνε τα πράγματα*, και έχει την έννοια ότι βρισκόμαστε σε δύσκολη κατάσταση, ότι τίποτα δεν πάει καλά στη ζωή μας.
- μια χαρά! περίφημα, και δίνεται ως απάντηση στην ερώτηση κάποιου *πώς είσαι (ενν. ψυχικά, οικονομικά)*.
- μια χαρά... ή μια χαρά είναι..., βλ. φρ. *μια χαρά Θεού(...)*.
- μια χαρά Θεού... ή μια χαρά Θεού είναι..., βλ. φρ. *είναι μια χαρά(...)*.
- μοιρασμένη χαρά, διπλή χαρά, αυτός που μοιράζεται τη χαρά του με άλλον, νιώθει περισσότερη χαρά: «όλες τις επιτυχίες του τις μοιράζεται με τη γυναίκα του, γιατί μοιρασμένη χαρά, διπλή χαρά».
- μου κάνει χαρά, μου προκαλεί χαρά, ευχαρίστηση: «μου κάνει χαρά να βλέπω αυτόν τον άνθρωπο».
- μουρλάθηκε απ' τη χαρά του, βλ. συνηθέστ. *τρελάθηκε απ' τη χαρά του*.
- να μη δεις χαρά στα σκέλια σου, **α.** απευθύνεται ως κατάρα σε γυναίκα, με την έννοια να μη νιώσει στο εξής τη σεξουαλική ηδονή: «αν δε με βοηθήσεις, να μη δεις χαρά στα σκέλια σου». **β.** λέγεται και για άντρα.
- να μη δεις χαρά στο μουνί σου, βλ. φρ. *να μη δεις χαρά στα σκέλια σου (α)*.
- να μη δω χαρά στα σκέλια μου, **α.** όρκος που δίνεται από γυναίκα, ώστε να γίνουν πιστευτά αυτά που λέει, και έχει την έννοια να μη νιώσω στο εξής τη σεξουαλική ηδονή (ενν. αν σου λέω ψέματα): «αν σου λέω ψέματα, να μη δω χαρά στα σκέλια μου». **β.** λέγεται και από άντρα.
- να μη δω χαρά στο μουνί μου, βλ. φρ. *να μη δω χαρά στα σκέλια μου (α)*.
- οι χαρές της ζωής, οι απολαύσεις της ζωής: «υπήρξε πολύ πλούσιος και γνώρισε όλες τις χαρές της ζωής».
- όπου γάμος και χαρά, η Βασίλω πρώτη, λέγεται για εκείνο το άτομο, που είτε με πρόσκληση είτε όχι, μπορούμε να το συναντήσουμε σε όλες τις ευχάριστες κοινωνικές εκδηλώσεις, κάτι που αντιμετωπίζεται από τους άλλους με ειρωνεία: «αυτός είναι γνωστός τοις πάσι, γιατί, όπου γάμος και χαρά και αυτός στη μέση». (Λαϊκό τραγούδι: **όπου γάμος και χαρά πρώτη η Βασίλω**, έφαγε όμως μια φορά η ρημάδα ξύλο. Στην κηδεία ένα πρωί της κυρά-Θανάσας, η Βασίλω είχε πει, *άι και στα δικά σας*).
- όπου γάμος και χαρά και αυτός στη μέση, βλ. φρ. *όπου γάμος και χαρά, η Βασίλω πρώτη*.
- παιδική χαρά, βλ. λ. [παιδικός](#).
- περνώ μια χαρά, περνώ τη ζωή μου χωρίς στενοχώριες και δυσκολίες, ζω ευχάριστα: «παντρεύτηκα μια πολύ καλή γυναίκα και περνώ μια χαρά».
- πετώ απ' τη χαρά μου ή πετώ από χαρά, βλ. φρ. *πηδώ απ' τη χαρά μου*.

- *πηδώ απ' τη χαρά μου ή πηδώ από χαρά*, είμαι τόσο χαρούμενος, που το εκδηλώνω έξαλλα: «πηδώ απ' τη χαρά μου, κάθε φορά που κερδίζει η ομάδα μου στο ποδόσφαιρο». Από την εικόνα των μικρών παιδιών (αλλά και των μεγάλων), που, όταν είναι πολύ χαρούμενα από κάτι, χοροπηδάνε·
- *πνίγω τη χαρά μου*, πιέζω τον εαυτό μου για να μην εκδηλωθεί η χαρά που νιώθω: «όταν βλέπω κάποιον στενοχωρημένο, πνίγω τη χαρά μου, για να μη νιώθει άσχημα»·
- *πού τέτοια χαρά!* έκφραση με την οποία δηλώνουμε με παράπονο πως δε νιώσαμε παρόμοια χαρά με αυτή που μας αναφέρει ο συνομιλητής μας: «είμαι πολύ χαρούμενος, γιατί ο γιος μου πέρασε στο πανεπιστήμιο, Τι έκανε ο δικός σου; -Πού τέτοια χαρά!», δηλ. ο δικός μου ο γιος δεν πέρασε στο πανεπιστήμιο·
- *στις χαρές σας!* ευχή σε αρραβωνιασμένους να φτάσουν και στο γάμο. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *άιντε* και ή το *άντε* και. Συνών. *καλά στέφανα!* / *καλά τέλη!* (α)·
- *στις χαρές σου!* ευχή σε άγαμη νέα να παντρευτεί. Δεν ακούγεται για άγαμο νέο, γιατί υποτίθεται πως οι άντρες, αν και παντρεύονται, είναι κατά του γάμου ή στην περίπτωση που ειπωθεί, λέγεται με ειρωνική διάθεση·
- *τα 'κανε απάνω του απ' τη χαρά του*, χάρηκε πάρα πολύ, καταχάρηκε: «μόλις του ανήγγειλαν πως ο γιος του πέρασε πρώτος στο πανεπιστήμιο, τα 'κανε απάνω του απ' τη χαρά του». Από το ότι έχει παρατηρηθεί, όταν ο άνθρωπος χαίρεται πάρα πολύ από κάποιο γεγονός να του φεύγουν τα κάτουρά του και πιο σπάνια τα κόπρανά του·
- *τα λέω μια χαρά*, λέω τα πράγματα ακριβώς όπως είναι ή όπως έγιναν, μιλώ χωρίς υπεκφυγές, χωρίς υπονοούμενα: «δε σου επιτρέπω να αμφισβητείς τα λεγόμενά μου, γιατί πάντα τα λέω μια χαρά»·
- *τη βγάζω μια χαρά*, βλ. φρ. *περνώ μια χαρά*·
- *της Κυριακής χαρά και της Δευτέρας λύπη*, βλ. λ. [Κυριακή](#)·
- *τι χαρά!* επιφωνηματική έκφραση με την οποία εκφράζουμε την πολύ καλή ψυχική μας διάθεση: «τι χαρά, όταν όλη η οικογένεια είναι συγκεντρωμένη!»·
- *τρελάθηκε απ' τη χαρά του*, ένιωσε τόσο μεγάλη χαρά, που την εκδήλωσε με έξαλλο τρόπο: «μόλις πληροφορήθηκε πως ήταν ο μόνος τυχερός του τζόκερ, τρελάθηκε απ' τη χαρά του». (Λαϊκό τραγούδι: *απόψε που ήρθες αγάπη μου, από χαρά θα τρελαθώ, στο λέω, δεν ντρέπομαι να σου το πω, δεν έπαψα να σ' αγαπώ*)·
- *τώρα στις Αποκριές έχουν τα μουνιά χαρές*, βλ. λ. [Αποκριά](#)·
- *χαζό παιδί, χαρά γεμάτο*, βλ. λ. [παιδί](#)·
- *χαρά μου!* θαυμαστικό επιφώνημα σε αγαπημένο πρόσωπο. (Τραγούδι: *χαρά μου, για σένα ζω χαρά μου, αύριο ποιος ξέρει αν θα ζω*)·
- *χαρά μου*, ευχαρίστησή μου: «είναι χαρά μου, κάθε φορά που σε βλέπω || είναι χαρά μου που μπορώ και σ' εξυπηρετώ»·
- *χαρά σε κείνον που...*, μακάριος, αξιοζήλευτος εκείνος που...: «χαρά σε κείνον που θυσιάστηκε για την πατρίδα || χαρά σε κείνον που έχει λεφτά και ζει τη ζωή του όπως θέλει»·
- *χαρά σε μας (σε σας, σ' αυτούς)*, **α.** μακάριοι, αξιοζήλευτοι: «χαρά σε μας γυναίκα, που βγάλαμε τόσο καλά παιδιά || χαρά σε σας, που έχετε τόσο καλά παιδιά». **β.** λέγεται και με αρνητική διάθεση·
- *χαρά στα...* (στη..., στην..., στο..., στον..., τα..., τη..., την..., το..., τον...), **α.** λέγεται στην περίπτωση που θεωρούμε πολύ ασήμαντο κάτι, που έχει κάποιος στην κατοχή του ή κάτι, που μας αναφέρουν ως σπουδαίο: «αυτός που βλέπεις έχει πολλά λεφτά. -Χαρά στα λεφτά || χαρά τ' αυτοκίνητο || χαρά την όμορφη γυναίκα». **β.**

έκφραση με την οποία μακαρίζουμε κάποιον για κάτι που έχει στην κατοχή του: «μπράβο του. Χαρά στη γυναίκα που έχει!». (Λαϊκό τραγούδι: *στάχτη γενήκαν τα θεριά. Πέσαν τα δόντια του Βοριά. Γέμισ' η πλάση με παιδιά και νιόπαντρα ζευγάρια. Χαρά στα παλικάρια*). **γ**. λέγεται και με ειρωνική διάθεση. (Λαϊκό τραγούδι: *πάντα μιλάς μηχανικά· χαρά στην πονηριά σου! άλλα μου λέν' τα χείλη σου -ρε, τι ν' είν' αυτά;- και άλλα η καρδιά σου*).

- *χαρά στα μούτρα!* ή *χαρά στο μούτρο!* ή *χαρά το μούτρο!* βλ. λ. [μούτρο](#).

- *χαρά στην τύχη του!* είναι πολύ τυχερός: «έχει έναν φίλο που του συμπαραστέκεται σε κάθε δύσκολη στιγμή. - Χαρά στην τύχη του!»· λέγεται και με μειωτική διάθεση·

- *χαρά στην υπομονή του!* έκφραση απορίας, έκπληξης ή θαυμασμού για τη μεγάλη υπομονή που δείχνει κάποιος: «χρόνια τώρα τον βρίζει απ' το πρωί μέχρι το βράδυ ο διευθυντής του κι αυτός δε λέει κουβέντα. -Χαρά στην υπομονή του!»·

- *χαρά στο κουράγιο του!* έκφραση απορίας, έκπληξης ή θαυμασμού για τη δύναμη ή τη διάθεση που δείχνει κάποιος για κάτι, που εμείς το θεωρούμε πολύ δύσκολο ή απαράδεκτο: «μόλις χρεοκόπησε και ξεκινάει πάλι νέα επιχείρηση. -Χαρά στο κουράγιο του! || πριν ένα μήνα πέθανε ο πατέρας του κι αυτός το βράδυ διασκέδαζε στα μπουζούκια. -Χαρά στο κουράγιο του!»· Πρβλ.: *πάντα κοιτάς μηχανικά, χαρά στην πονηριά σου, άλλα μου λένε τα χείλη σου, ρε τ' είν' αυτά, και άλλα η καρδιά σου* (Λαϊκό τραγούδι)·

- *χαρά στο πράγμα!* ή *χαρά το πράγμα!* λέγεται στην περίπτωση που θεωρούμε κάτι εντελώς ασήμαντο, ή που αμφισβητούμε τη σπουδαιότητα ή τη δυσκολία που αναφέρει κάποιος πως παρουσιάζει κάποια δουλειά ή υπόθεση: «αγόρασε κι αυτός αυτοκίνητο και χαρά το πράγμα! || ξέρεις τι σπουδαίο πράγμα που είναι να ελέγχεις ποιος μπαίνει και ποιος βγαίνει απ' το εργοστάσιο; -Χαρά στο πράγμα! || ξέρεις τι δύσκολο πράγμα που ήταν να τους τα συμβιβάσω; -Χαρά το πράγμα!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *ναι μωρέ* ή το *σιγά μωρέ* και άλλες φορές η φρ. κλείνει με το *μωρέ* ή το *ρε*·

- *χαρά στον... που*, μακάριος, αξιοζήλευτος: «χαρά στο γονέα που έχει τέτοιο καλό παιδί || χαρά στους γονείς που μεγάλωσαν τέτοια καλά παιδιά || χαρά στον άνθρωπο που έχει καλό φίλο». (Λαϊκό τραγούδι: *ένα ταξίδι είν' η ζωή και σ' όλους μας αρέσει, όμως χαρά στον άνθρωπο που έχει πρώτη θέση*)·

- *χαρά στον άντρα το ζεστό και τη γυναίκα κρύα*, καλοτύχισμα που θέλει τον άντρα θερμό εραστή και τη γυναίκα χωρίς ιδιαίτερες σεξουαλικές ορμές, πράγμα που δίνει στον άντρα τη σιγουριά πως η γυναίκα του δε θα τον απατήσει· βλ. και φρ. *άσχημη γυναίκα κι όμορφη γκόμενα*·

- *χαράς ευαγγέλια!* χαρμόσυνες ή χαροποιές ειδήσεις: «αύριο χαράς ευαγγέλια για τα παιδιά, γιατί θα πάνε εκδρομή με το σχολείο τους»·